

H.E Te Beretitenti Press Statement

For immediate Release

Kaongora iaon te COVID-19

Bairiki, Tarawa, 28th July 2021

Kamauri:

Nakoimi kaain Kiribati ni kabane mai Makin nako Arorae n ikotaki ma Banaba, Kiritimati, te aono n Raina ma Rawaki, ao ai n taabo nako ike kam mena iai.

N ana tangira ma ana kakawakin Atuara ae moan te mwaaka nakoira n tatabemaniira nako ao Kam na bane n Mauri!

Bwatintia ake a roko mai New Zealand (Monday 26th July 2021

Au kaongora n te tai aio ena bon boboto iaoia uoman bwatintia ake a toka n te wanikiba are e roko mai Nu Tiran n te bong ae te Moanibong 26 Turai 2021, ibukin katoamauakin ana waaki te Tautaeka ao karikirake aika a kakawaki n aron are e a bon tia ni waakinaki.

E kakawaki bwa e na mataata te botannaomata bwa a bon bane n iraki kanoan te kainibaaire iaon te katantan ke te SOP ibukin tuoakiia, kamwaingakiia ao tararuaakiia bwatintia aikai man moan mwanangaia ni karokoa rokoia ao rinnakoia n te tabo ni katantan iaon Tarawa.

Imwaain kibaia bwatintia aikai mai Nu Tiran ao e karaoaki te tutuo nakoia ao ni kainaki iaan mweengaia n aki kanakonakoaki tenibong imwaain te kiba ni kaineti ma te kainibaaire ibukin karokoaia bwatintia mai tinaniku (SOP) man aaba ake akea iai butinakon te aoraki ae te COVID-19 n aron Nu Tiran. E kamatoaaki man mwiin aia tutuo anne bwa bon akea irouia te Aoraki ae te COVID-19 ke e negative mwiin aia tutuo.

Ni kaineti ma ara SOP ao te tutuo nakoia naake a kaawakinaki n te tabo ni katantan, e na teimatoa ni kaakaraoaki nakoia n aia ka uoua ni bong imwiin rokoaia, aia ka onoua ni bong ao aia ka tebwii ma aua ni bong imwaain kaotinakoiaia.

N rokoaia iaon Tarawa ao e a tia te Botaki ni Mwakuri ibukin te Mauri ao Katoki Aoraki ni karaoa ana tutuo nakoia bwatintian te kiba anne n te Kauabong ae 27 Turai 2021.

Imwiin te tutuo ao e oti bwa temanna ma ibuakoia bwatintia aika uoman aikai, e tangira riki kamatoaakin mwiin ana tutuo ngkai a na moan tutuo e positive ke iai manin te COVID-19 irouna, ma n ana kauoua n tutuo ao e a manga negative, nanona e a manga raoiroi. Ai ngaia are e a riai ni manga tuoaki riki. I kan katerea naba bwa te bwatintia aei bon akea kanikinaean te Aoraki aio irouna n aron te kabuebue, te bekobeko, te nimarakiraki ao tabeua riki, ao man taraa n akea ana kanganga. N reitaki ma aio ao te Botaki ni Mwakuri ibukin te Mauri ao Katoki Aoraki e na karaoa riki ana tutuo ao n anaa katootoon raraaia ibukin karaoan tuoan mwaitin tautian rabwataia.

Ibukin maurin te botannaomata ao e baaireia ami Tautaeka bwa a na teimatoa n tiku bwatintia aikai ni kaokoroaki ao ni kawakinaki ni karokoa te tai are e tabwanin iai kamatoaan mwiin aia tutuo, ao ni kakoroa aia tai are 14 te bong ni kaineti ma te kainibaaire (SOP).

Aio are e karaoaki naba nakoia kaimoa ake a kuneaki iaon te kaibuke ngkoa.

Rokon te lti ibukin te COVID-19

N reitan riki au kaongoraa, ao n te Moanibong 26 Turai 2021 ao a tia ni manga roko riki liti ibukin te COVID-19 ae 24,000 mwaitiia ao ni kona n itinaki iai 12,000 te aomata. Aio are bon kakoroan are 20 te katebubua are e a tia n reke man te COVAX Facility. Te lti aio are a na itinaki iai kaain Tarawa Teinainano ma Betio, ao e na waaki te iti man 2 n Aokati 2021. Koraki ake a tia n itinaki n te moan raaun, e na karaoaki itiia man 5 n Aokati 2021. E na manga bon katanoataaki babaire ibukin waakinakin te iti man te Botaki ni Mwakuri ibukin te Mauri ao Katoki Aoraki.

Curfew Order:

N au kaongora ae e nako, te Moanibong 26 Turai 2021, ao l mwaneweia bwa e nang manga waaki babaire ibukin kanoan te taneiai ae boou aio n irekereke ma butin te Aoraki ae te COVID-19 n te aba ae kaan ma Kiribati ae Biiti.

N te tai aio ao e a tia ana babaire ami Tautaeka bwa e nang manga waaki kanoan te taneiai ae boou ni irekereke ma butin te Aoraki l Biiti ao katabwaninan mwiin te tutuo nakon te bwatintia are e roko n te kiba ae nako. Aio are e na waaki man te Kanimabong 30 Turai 2021 ti ibukiia kain Tarawa Teinaninano ao Betio:

Aikai ngkanne kanoan te taneiai ae e boou aika a nang manga karaoaki:

1. Mwaangan nako ao ana Botaki n Mwakuri te Tautaeka ma Bitineti, ana bon teimatoa n waaki n akea te raraoma ke tiatianakin kaako n te aro are e na kona n karekea te nako n nano iroun te botannaomata.

2. A kauringaki Botaki ni Makuri nako ma Bitineti bwa ana ira nanon ana kainibaire te Botaki n Mwakuri ibukin te Mauri ao Katoki aoraki n aron te tauraroa (social distancing), akean te taubai, kabonganakin rabunakin te ubu, te tebo bai ma te toobu, rabunan ubum ngkana ko bekobeko ao a mwaiti riki.
3. E na toki te nakonako ao aomata a riai n tiku iaan aia auti man te aoa tebwii ma teuana n te tairiki nakon te aoa aua n teingabong. Aio are e na reke iai aia tai tekoraki n katiai tabeia inanon te ngaina ao n okiri mwengaia imwain tebwii ma teuana n te tairiki, ma bon tii ake iai kariaiakakiiia n reken aia pass man ana Aobiti Te Beretitenti inanon tain te mwakuri ibukin aia mwakuri aika a kakawaki ibukin te botannaomata. E na tauraoi te Ikotaki n Buretiman n tararua te rau iaon aio.
4. E na toki te ikoikotaki n bingo, n mooii nangkona ke n mooii manging. A kona aomata ni karekei nimaia ao ni bon kabonganai iaan mweengaia.
5. E aki kaungaaki te bobootaki n aekaia nako. Au bubuti nakoia Kautun Aaro, Kauntira ao Utu iaan mweenga nako bwa kamwa ibuobuoki ma ami botannaomata n aki kaungaa te bobotaki ni kaineti ma te taneiai ae boou aio (new normal).
6. E na teimatoa te mwamwananga nako aon aba ke bon imarenan abamwakoro nako ao nako aon Tarawa. Kaako ao bwaai n Aoraki a na bon teimatoa n nikiraki iaon aba n ikotaki ma Aoraki aika kakaiaki nakon te Oo n Aoraki i Tarawa. E kakawaki bwa mwamwananga aikai a na aaki riaon te tai are e baaireaki ibukin te aki nakonako are man te aoa tebwii ma teuana n te tairiki ni karokoa te aoa aua n te karangaina.
7. Ibukin reirei nako iaon Tarawa Teinainano ao Betio, a na bon teimatoa ni waaki.

Kainiin:

Imwain ae e nang totoki au kaongora n te tai aei, ao I kan kauataoa ana kauring te Tautaeka bwa e a bon riai n te tai aei ni moanibwai n taainako maurimi ni kabane ao katanakimi man te Aoraki ae e kakamaaku ae te COVID-19. E kakawaki te bobonnano ao te ongotaeka nakon iran nanon babaire ma kaetieti ibukin maurira ni kabane ao au bubuti bwa a na akea te nako n nano bwa e bon tiku ni kawakinaki ao ni kaokoroaki te bwatintia are e tuai ni kamatoaaki raoi mwiin ana tutuo n te tabo ni katantan.

Ibukin buokami ao kamatata riki tabeua ao kamwa reitaki ma te nambwa n tareboon ae akea boona ae 197.

I kan kamatoa riki nakoimi kaain Kiribati bwa bon ti rongorongo man ana Aobiti te Beretitenti aika a na kakoauaki ao man iraki nanoia ao akea riki.

Kam bati n rabwa. Ara bau ni kabane Te Mauri, Te Raoi ao Te Tabomoa.

Ami Beretitenti ae mangori

Taneti Maamau.